

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt. 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETESEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Az egyházpolitikai reformok ellenségei.

Arad, szeptember 15.

(—) A körülmények nagyon indokoltá tették, hogy a kormány a kötelező polgári házasságnak a főrendiházban történt megszavazása után az egyházpolitikai program többi három javaslatának tárgyalását a felső kamarában nem faszírozta, amit különben bizvást megtehetett volna, mert bizonyos, hogy a kötelező polgári házasság sikere a liberális mus zászlajának kitűzésével volt egy jelentőségű s az ellenségnek legnagyobb erőssége volt általa megvéve, ellenben a hátralevő harc már csak apró csetepaték lesznek a lezajlotthoz képest.

A szabadelvűség eme kivított diadali helyzetének felismerése látszik abból a magatartásból, melyet az egyházpolitikai reformok ellenségeinek egy része tanusít. Így Apponyi Albert gróf azóta ismételt ízben adott annak kifejezést, hogy az egyházpolitikai reformoknak való további ellenállás politikai hiba és a hazafiúi kötelesség elleni véttség, mely nyilatkozatból joggal azt következtetjük, hogy a harcnak képviselőházi része immár véglegesen be van fejezve.

A főrendiek közül pedig Vaszary Kolozs hercegprímás az, aki a változhatatlan ténynyel szemben nem az okatlan harc czéltalan folytatását, hanem az alkalmazkodást és a békét hirdeti és ha nem is adhat a dolog természeténél fogva utasítást ez ügyben a püspököknek,

de legalább saját egyházmegyéjének pap-ságát a harc folytatásától óva intette és inkább lelkeszi kötelességeire figyelmeztette, sőt azt a fényes elégtételt is megadta a szabadelvűség ügyének, hogy a »Magyar Állam«-ot, ezt a hipokrita izgató lapot, nyilvánosan csuffá tette.

Ezekkel szemben azonban az egyházpolitikai reformok ellenségeinek olyan másik része is van, amely még mindig nem akarja abbahagyni a harcot a nemzetnek lelkesülten manifesztált akaratával szemben. Zichy Nándor gróf csak az imént fujt megint bele harci tárogató-jába és a Magyar Állam szintén nem szűnik meg izgató közleményeivel szítani a vallási villongást. Jól tudjuk, hogy ezekkel, különösen a hecckáplánok lapjával szemben minden komoly érvelés hiábavaló, annyit azonban még sem hallgathatunk el, hogy bármily mélyek legyenek is gróf Zichy Nándor és társai theologiai ismeretei és bármily közeli is összeköttetések a szent székkel, azok a theologiai ismeretek semmi esetre sem mélyebbek Vaszary Kolozsénál, és összeköttetései nem közelebbiek a primáséinál. Es ha Vaszary Kolozs jónak és főpapi lelkiismeretével összeegyeztethetőnek találja az alkalmazkodás békés magatartását, akkor bizony Zichy Nándor gróf és főuri társai is beletalálhatnak magukat a változhatatlan helyzetbe, melyet a nemzetnek, sőt a nemzet katolikus felekezeti híveinek milliói, kik bizonyára épp oly jó katolikusok, mint a Fehérmegyei Napló Maecenása és elvtársai, rég nem

tapasztalt lelkesedéssel magukévá tettek, illetve előidéztek.

BELFÖLD.

A püspöki konferencia.

A M. Állam, más lapokból értesülve arról, hogy Vaszary hercegprímás a püspöki konferencia összehívását saját szántából elhatározta, a következőkben tör ki:

„Örömmel értesülünk, hogy a püspöki konferencia, melynek a közel napokra való összehívásáról már napok előtt tettünk római értesülésünk alapján jelentést, e hó 20-kára, vagy a következő napok valamelyikére egybehívatott. A biboros hercegprímás ő eminenciája ugyanis a felségnek Budapestre érkezése után azonnal tisztelni fog az apostoli királynál és megkérdezi, hogy a felség mely napon kívánja fogadni a püspöki kart, mint testületet, vagy annak küldöttségét, vagy pedig inkább óhajtaná, hogy a főpapi kar kérvénynyel járuljon a koronához az apostoli királyság eszméjével, jogaival és méltóságával ellenkező javaslatok szentesítése megtagadásának kérelmezésével. Ez okból a konferencia napját ma még végletesen ő eminenciája meg nem állapíthatta.“

Igy az ultramontán lap, mely úgy szeretné feltüntetni az ügyet, mintha Vaszary hercegprímás neki — meghódolt volna. Mondanunk sem kell, hogy a hercegprímás távol áll mindentől, a mit a M. Állam és ultramontánjai reá akarnak kényszeríteni s a neki tulajdonított szándék (hogy a püspöki kar élén a vetojog alkalmazását kérje) tisztán az ultramontán lap sértő találmánya. A konferencia előtt, alatt és után egészen más

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Elmúlt a nyár.

— Németül. —

Elmúlt a nyár. A fákon már
Hervadt levél zörög,
Bücsű dalt zeng a fülmile
A sárga lomb között.

Tavasznak első hirnöke
Oly messze repdesett.
Borongó köd takarja el
A völgy és bérczeket.

Minden, minden álomra htv,
A föld is szendereg,
A nyüzsgő élet már csupán
Álom, emlékezet!

Sandró.

A harmadik leányról.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tárczája. —

Bethániában lakott Lázár két hugával: Mártával és Máriával... De nem, mégsem beszélem el önöknek az ó-szövetség eme szép történetét. Az önök szenzibilis idegzete m o d e r n után vágyik, pedig higgyék meg, hogy

a novellairók tehetetlen irigységgel néznek a bibliára. Tehetetlen irigységgel, mondom, mert bölcsen érezik, hogy olyan fenségében klasszikus novellákat, minő a tékozló fiú, az irgalmas szamaritanus, a mindent békétűrő, Isten bízó Jób novellája, mi összekomponálni nem tudunk.

De mi haszna, önök modern történetet akarnak minden áron. Azért a bibliai Mártának és Máriának egyébként nagyon tanulságos történetét elhagyom, hanem utalom önöket a kisasszony napi istentiszteletre, hol az isten szolgálja nagyon kegyesen, nagyon szépen elfogja azt önöknek predikálni.

En pedig elmondom a modern történetet.

Hogy egészen modern legyek, a történet szálait attól a pillanattól kezdem bontogatni, mikor Edelenyi Elemér és Molnár Márta véletlenül (vagy önök egyáltalában nem hisznek a véletlenségben?) Harpokrates antik istennőjének, egy félreeső zeg-zugos alléban levő szobránál összetalálkoztak. — A hallgatás antik istennőjének paradicsomi kosztümje szinte megdermesztette Mártát. — A nap bágyadt sugaraival gyöngén tudott csak átférfközni a fák koronáján. A fák ambrát lehettek. Az érzékeket megvesztegető természetnek illata, a bőr felületére csalta ki a vért. Titkos vágyaknak hangot adott, a szívet előntötte az epe-dés boldogsága, meg boldogtalansága. Egy-

másra néztek és arcukra olyan érzelmek ültek, úgy hogy mindketten szégyenlősen sötéték le szemüket, nehogy árulóikká váljanak. Edelenyit mint snajdig gyereket ismerték. Nevéhez legendák, nemkülönbözik pikáns történetek fűződtek. Egyik barátja, ki az escomptebanknál teljesített hivataloskodása után, novellákat is irt valamelyik divatlapnak, róla mondotta az: a nagyon jellemző mondást:

— Ha nem félnék az utólrhetetlen kvintjeidtól, hidd el pajtás, tiz novellára valót tudnék rólad írni.

Mire Edelenyi gondolkozva jegyezte meg. — Pedig még a közepén járom a boldogját csak.

Minden manírja, világiatottsága és szalonnias könnyedsége cserben hagyta most, a mint az igazó kis leányt meglátta: Márta az alföldi pusztának érintetlen, fakadóban levő virágja. Bársonyos pillája szeliden feküdt le tisztaragogyásu szeméire. Látszott, hogy remeg, mint a fecskemadar, a valami pajkos gyerek markába kerül. Még a hallgatás istennőjének is tet-szeni látszott az idylli megzavarodás. Mert, mintha apró kacsóját még titokzatosabban, még ingerlőbben vonta volna apró szájacskájához, hallgatást parancsolva.

Edelenyi ennek ellenére megszegte a parancsot.

A megriadt özike felé ment és megfogta ennek remegő kezét. És szólt:

— Akik a szobránál úgy találkoznak, mint

dolgok fognak történni, mint amelyeket a M. Allam tervez.

Ugyane tárgyban a Magyar Ertesítő írja: A Vaszary hercegprimás által tervezett püspöki értekezlet minden valószínűség szerint szeptember 26-én fog a primás budai palotájába összehívanni. Az értekezlet meg fogja alapítani a püspöki karnak a főrendiházban meg tárgyalás alá kerülő egyházpolitikai javaslatokkal szemben követendő eljárását. Altalános az a nézet, hogy e javaslatok tárgyalása általában nem fog oly nagy arányokat öltetni, mint a hogy az a polgari házasság tárgyalásánál történt. A gyermekek vallására vonatkozó javaslatot a katolikus püspökök aligha fogják megtámadni. Ellenzés inkább a protestáns főrendek részéről várható. Csakis azon intézkedés, vajjon a mátkapár, vagy pedig a házaspár jelentse be a jegyzőnek a gyermekek vallását, valamint a felekezeti-küliségre vonatkozó intézkedések fognak igazgatott vitákra alkalmat adni. A püspöki karon kívül álló főrendek csak kisebb mérvben fognak részt venni a vitákban, ami első sorban azon körülménynek tulajdonítható, hogy e körökben kerülni óhajtják még látszatát is annak, mintha a hercegprimás ellen intézett támadásokat a legtávolabbról is támogatnák.

A király beszéde a delegációkhoz.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti levele. —
Budapest, szeptember 15.

A beszéd, melyet ő Felsége vasárnap az osztrák delegáció fogadásánál 12 órakor s ugyanaznap a magyar delegáció fogadásánál 1 órakor mondani fog, nemcsak az osztrák-magyar monarchiára, hanem a mi a békefenntartás biztosságát és kedvező körülményeit illeti, az európai diplomáciaira nézve is rendkívül örvendetes és tartósan is irányadó fontos-ságu lesz.

Ő Felsége benső baráti viszonya a szövetséges uralkodókhoz és a barátságos őszinte bizalom, melyet Sándor orosz császár királyunk konzervatív békeszeretével szemben tanusit, Európa minden államában megerősítette azt az elismerést, hogy Ausztria-Magyarország és ennek a béke hatalmas koronás protektoraképpen külföldön is becsült fejedelme befolyásuknak minden terén hozzájárultak folyton a béke fenntartásához. Sőt Ausztria-Magyarország abban is közreműködött, hogy a viszony más nagyhatalmak közt a bizalmas békülékenység és barátságos együtt működés irányában közös európai érdekek részére javítottassék.

— Halljuk továbbá, hogy ő Felsége beszédeben kifejezést fog adni annak, hogy a nemzetközi politika terén a béke

biztos fenntartására kedvezőbb előfeltételek és egy hosszú békekorzakra megbízhatóbban indokolt remény eddig ritkán létezett, mint éppen most. Ehhez járul az Európa összes kultur nemzeteinél mind erősebben nyilvánuló egyértelműsége a béke kívánatoknak.

Magától értendő, hogy ezek a szempontok, melyek az osztrák-magyar monarchia külpolitikájára legtöbb befolyást gyakoroltak, most kifejezésre fognak jutni a legbékésebb uralkodó beszédében, a szokásos diplomatikus formában.

Egy tény, melyet az egész európai diplomácia fenntartás nélkül és hálásan elismer, konstataálnunk kell ez alkalommal. Eppen Ausztria-Magyarország hatalmának, gazdasági és katonai tekintélyének fokozódása, valamint a monarchia két államának örvendetes belső megizmosodása járult hozzá a legelhatározóbb módon a nemzetközi helyzet konszolidálódásához, épp úgy, mint felséges királyunk atyai uralkodói erényei és nemes jelleme által Európa összes fejedelmeiben iránta keltezt személyes barátság és nagyra becsülés.

Kálnoky Gusztáv grófnak eléggé nem becsülhető érdeme az, hogy az uralkodónak ezt a személyes békepolitikáját épp úgy érvényre juttatta, mint a monarchia két államának határozott béke kívánatait és érdekeit. A magyar delegációban Kálnoky grófnak nyíltan ki fogják fejezni az elismerést a külügyminiszteriumnak ezért a sikerekben gazdag politikájáért.

A delegációk

— szeptember 15.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött országos bizottságok tegnap már szervezkedtek, megválasztották elnökeiket, s az albizottságokat.

Krieghammer báró közös hadügyminiszternek — a ki ilyen minőségben először vesz részt a delegációkban, — formszerű bemutatása is tegnap történt meg.

Vasárnap ő Felsége fogadja a delegációkat, s az érdemleges ülések csak a jövő hét elején, valószínűleg már hétfőn, veszik kezdetüket.

Az 1895-ik év költségvetéséről szóló füzeteket tegnap osztották ki a delegációk tagjai közt. A költségvetésben a következő végösszegek szerepelnek: rendes szükségletek: 131.950.441 frt rendkívüli szükségletek: 17.429.472 frt, az összesen fedezendő szükséglet tehát: 149.379.913 frt. Azonban a határvámjövődék bevételei

ebből az összegből 47.539.720 frtot fedeznek, s így a tulajdonképeni szükséglet: 101.840.193 frt marad. A magyar kincstár terhére előre levonandó 2 százalék 2.036.803 frtot tesz ki, a Magyarországra eső 30 százalék pedig 29.941.016 frt és 74 krt. A jövő 1895-iki évben tehát Magyarország összes közzétűgyes járuléka: 31.977.820 frt és 60 kr.

Ha most ezeket az adatokat összehasonlítjuk az előző év költségvetésének tételeivel, kitűnik, hogy a közös szükséglet ez idén 1.453.921 frt szaporodást mutat föl. A határvámjövődéki bevételek azonban 1895-re 3.169.540 forinttal többre vannak előirányozva s így a közösen fedezendő összeg csak 1.062.636 frttal nagyobb. Magyarország összes járuléka pedig 282.890 frttal több, mint az 1894. évi költségvetésében.

A magyar delegáció a hadsereg 1894. évi szükségletéről tanácskozva, tavaly több fontos határozatot hozott, amelyekre a közös hadügyminiszternek az idén kell válaszolnia. Ezeket a válaszokat a tavalyi határozatokhoz csatolva már előre olvashatják abban a füzetben, amelyet a közös hadügyminiszterium idej költségvetéséhez mellékel.

A válaszok közül a fontosabbakat a következőkben ismertetjük:

A harmadik katonai akadémia felállítása és az akadémiába való felvételre pályázók tárgyában a közös hadügyminiszter így válaszol:

A Magyarországon felállítandó harmadik katonai akadémia részletes tervének, költség-számításának előállítására 40.000 forint szükségeltetik.

Jölehet egy új katonai akadémia felállításának mindaddig, míg a katonai nevelési és képzési ügy terén sürgető és fontosabb feladatok várják megoldásukat, alkalmas időpontját nem vélem elérkezettnek, a fennnevezett összegeket az 1895. évi hadi költségvetésbe mégis felvételtem.

E tekintetben egy határozott programot követek, mely a hadsereg további fejlesztésének programjával szoros összefüggésben áll és melynek keresztülvitele nemcsak egy bizonyos időt, hanem költségvetési gondoskodást is igényel.

Mindenekelőtt ide tartozik a tisztii állomány lehető gyors fedezésének és a tisztikar minősége emelésének keresztülvitele.

A mennyiségre irányuló szükséglet fedezése a teljesen alkalmas tartalékos tisztek ténylegességétől eltekintve, legcélszerűbb módon hadapród iskolák felállításával érhető el, mert ezek nemcsak aránylag a legcsekélyebb eszközökkel igénylik, hanem egyszerűen mind leggyorsabban célhoz is vezetnek.

A katonai nevelési ügy terén a következő években, egy tizenegyedik és tizenötödik gyalogsági hadapródiskola felállításán kívül, a már létező ily iskolák benső tökéletesítését, a közös hadügyminiszterium legfontosabb feladatainak kell tekintenem és a megszerezhető pénzüsszegek első ízben annál

mi, azoknak könnyű a hallgatás, mert egymás szeméből is tudnak olvasni. Nézzen a szemembe édes Mártám mit olvas ki belőle?

Mártára ez a megszólítás édes Mártám, úgy hatott, hintha egy erősen vezetett Voltáram kergetőzött volna tagjain. Szívét édes melegség öntötte el, ki oly boldog volt, hogy szerett volna sirni.

De hogy az Elemér szemébe nézzen, azt nem cselekedte volna meg a félvilágért. — Elemér gyönyörködve nézte a gyermeket, az érzés melegsége tette megindítóvá beszédét.

— Lásza Márta én tudok olvasni a szemében. Akarja, hogy olvassak?

Márta esdve nézett a férfinura. Így néhezett szent Margit, midőn istenes füllentéssel a felfedezés pillanatához állt közel. Edelényiben volt lélek, hogy nem szólt semmit. Hanem szelíden odavonta a szobor sőld pársitjára. Leültette a padra. És ő mellé. A szívek szívfóniájához magasztos csöndet nyújtott a természet. Ki tudja meddig ültek ott. És Harpokrates, jobb kacsóját hallgatást parancsolva, váltig a szájánál tartotta. En azt hiszem, hogy a fürdő egyébként konfidens községe se merte volna megzavarni ezt az igazi idyllt. Mondjátok meg, hogy a házasságok jobbára kihirdetések után ütnek be.

Az idyllikus eset után Edelényinek igen kellemetlen kötelesség jutott osztályrészlül. A modern történetben prudéria nem lehetséges, hát ki mondom én is magyarán himezés-hamozás nélküli: Edelényinek fiatalos juxai, asszonybolondításai közben, mint a hogy a dunai hajókhöz a slepp, egy asszony elváhatlanul kolonczául akadt. Micsoda jargon? Részletesen elbeszelném, de önök azt mondhatnék: t. novellairó! Ezt mi már számtalanszor olvastuk. De én azt vetem ellene: tehetek én róla, ha az életben ily módtalanul sok a refrain. Szóval az Edelényi asszonya is varróleány volt. A bástya-utcában varrogatott és Edelényi egy fiatalos exkurziója közben lelkeendezve fedezte fel a kis hamupipókéit. Nem részletezem a dolgot. A belvárosi templomban a Mária társulatnak előimádkozója, a kis varróleány édes anyja, egy szép napon horribilis átkokat szórt a megszőkött leánya ellen és támassz nélkül maradt. Azóta az évés idejét is átímadkozta.

Edelényi pedig a kis varróleánynak ömlő könnyeit szent esküvel szárította föl. A viszony nem ígérkezett időlegesnek. Egy szöske gyermek toppant közibük, a ki gögicselő szókkal, Edelényit nem kis bosszankodására, őt papának hívta.

Mikor Edelényi arra a boldog tudatra érte, hogy vagy Márta az övé lesz, vagy megbolondul, azt a kellemetlen kötelességet

tartotta föbenjárónak elintézni, hogy azt az asszonyt a fürdőből elutaztassa. Az az asszony pedig a női ösztön tükresző sejtelmével katasztrófáját látta meg és a minő erélyt egy ex-varróleány kifejtetni tudott, ellenállt Elemérnek, hogy ő nem megy. Utoljára is Elemér keményebb szavakat használt. Ez hatott. Lelkében rémséges bánattal, kisirt szemekkel, másnap egy nő vendég utazott ki a pályaházhoz. Oldalán egy szőkefürtű gyermek. A kíváncsi emberek összebujtak és titkosan süsogtak össze a megtört nő láttára. Végre is egyikök czinikusan ezeket mondotta:

— Fogadni mernék, hogy ez az asszony nemsokára a lapokba kerül, a rendőri hírek közé.

Ettől a pillanattól kezdve pedig élt a fürdőben egy valóban boldog pár. Nem mondom, hogy Elemér rózaszínű álmait a multra való emlékezés nem zavarta. Hiszen a mai spleenes emberben a lelkiismeret tán jobban perzsel, mint valaha; de elég volt egy tekintet az aggodalom nélkül való, ártatlan gyermekre, hogy tünepies érzés öntse el szívét. És végre is! Csak neki lennének életében a féle sötét pontjai? Ordögbe is! félre a tepsélődéssel. Mari (lám, hogy az én történetemben is van Márta és Mária?) sem fogja olyan tragikusan látni a dolgot. Hiszen csak less ezse és belátja, hogy így nem maradhatott.

ritve koránt sincsenek, de mindenesetre a fontosabbakat képezik.

A kongresszus szép napjai a csütörtöki szünnapnak kirándulásokra történt felhasználása után a pénteken és szombaton (szept. 7-én és 8-án) tartott szakülésekkel, délutánonként a székes főváros kebelében vagy környékén létező közegészségi, közművelődési s kiválóbb iparvállalatok megismerésével s a szombat esti egyszerű városi fogadó-estélyel lezajlottak.

A záróülés végül vasárnap (szeptember 9-én) méltó befejezésül szolgált ezen kongresszusnak, mely a sorozatban a VIII-ik helyen, de úgy látogatottságára, mint előadásainak, tárgyszorozatának gazdagságára s azok magas színvonalára nézve első sorban áll. — Hieronymi Károly belügyminiszter ünnepélyes szavakkal nyitotta meg s zárta be az ülést, melyen a kongresszus ügyeiről, alapszabálytervezetéről előterjesztések tettek; s három év múlva tartandó kongresszus helyéül Madrid kijelöltetett s a fő- és székvárost képviselő főpolgármester a kongresszuson megjelent államokat, azok küldötteit s a tudomány összes felkentjeit melegen üdvözölte; viszont a különböző államok küldöttei hazai nyelvükön köszönték Magyarországot székes fővárosának szíves vendéglátásáért. Lelkesült éljenzéssel a kongresszus legmagasb protektorára, királyunkra és helyettesítőjére Károly Lajos főhercegre; éljenekkel a távozó tudósokra s a vendéglátó fővárosra záródott a kongresszus, melynek maradó emlékeül szolgál a tudományra háromlott haszon, a tudományból szárnyrakelt termékenyítő eszmék sokfélesége és nagyszerűsége.

Dr. P. L.

IDŐJÓSLAS.

A katonai meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 16. —

Száraz. — Hűvös.

A pisztoly története.

— A rendőrség asztaláról. —

Nem egyszer megtörtént már, hogy nekikeseredett az idő, s a legnagyobb kánikulában betagyott a legkiadósabb hír forrás, a — rendőrség.

Az asztalok mellett ülő álmosarcu tisztok petyhüdt ésszel intézték azok ügyét baját, kik 28° hőségben sem állottak porolni, veszekedni. Mi, hírsóvár riporterek csaknem susogva kérdeztük:

— Nincs valami újság?

S a válasz száz eset közül kilencvenben ez volt.

— Nincsen urak semmi!

Sokszor be sem vártuk a feleletet, melyet már könnyvélnél tudtunk, csak robogtunk át a következő szobába, hol Bartók Kálmán intézi a mulatozók kérvényeit, reperálja a repedt fejeket s mérget ivó cselédleányokat, s vizsgálja a helybe lépő kasszinókat, kik erényükhöz méltó szempillantásokkal üdvözöltek bennünket.

Bartók hadnagnak is feltettük a kérdést:

— Van valami újság?

— A pisztoly története.

Ezzel elővett az asztaláról egy csónélküli előöltött pisztolyt, s azt elénk tartva, újlag kijelentette:

— A pisztoly története.

Egyszerre felszisszent a három lap tudósítója:

— Pisztoly?

— Történet?

— Beszéljen!

— Majd máskor.

Ezzel ismét eltette az ócska pisztolyt a poros akták közé.

Mi pedig vonultunk az olvasó közönség jóvoltáért tovább, habár a fejünkben örökösen ott motoszkált annak a szerencsétlen pisztolynak a története, mely napról-napra megújodott előttünk, mint a lidércfény.

Az idő mult, ezzel együtt a kánikula, s möhő kíváncsiságunk is elapadt. En is csak ugy belebotlottam a tárgyba, mikor Bartók Kálmán szobáján áthaladtam.

— Hadnagy uram!

— Mi bajod van édes fiam?

— Piros vér ugyan nem foly a mentémre, de igen furja valami az oldalamat.

— Ugyan mi? — kérdezte Bartók.

Átszemlélt arczzal titokzatoskodtam, miközben gyöngéden érintettem a kezét:

— A pisztoly története.

Majd egész közel húzódtam hozzá s ravasz szemhunyoritással fogtam hozzá az irodalmi síróhoz:

— Hadnagy ur, én bizonyos vagyok benne, hogy ezt a pisztolyt legalább is olyan híres rabló használta, mint Fatia Negra . . . En már szinte látom azt a viharos terhes éjszakát, melyben az eset történt . . . Sűrű köd ereszkedett a városra, a szél élesen sivitott keresztül a névtelen utcákon . . .

Egészen belejöttem a chablon leírásába, amikor rémitően gesztikuláló kezeimet lefogta Bartók: — Ne szavaljon! Kárba veszett fáradság! Az eset sem zimankós időben, sem éjszaka, hanem egy szép napsugaras őszi délelőttön történt.

Megmozdultam.

— Ahá! Tehát ős van. „A hársak zöldje hull, a fecske elröpül, elszáradt lomb csörögve száll a kis kunyhó körül” . . . A városvegi pici házban nem viraszt csak a lelkiismeret. Az anya gyermekét nem őrizheti, az ártatlan csecsemő egyedül van a szobában.

Bartók ijedve nézett rám, s furát gondolhattott, mert le akart ültetni, elhallgattatni. De én emberfeletti erővel taszítottam egyet rajta, s tovább fűztem az esetet, mely egy szép őszi délelőttön történt meg, s melynek lefolyása nem lehetett más, mint ahogy én gondoltam.

— Az ajtó nesztelenül nyílik fel (ahogy egy tisztesleges ajtónak rémes történetekben fel kell nyílnia), s azon egy barna férfi lép be. A baba ki vetélytársától elszerezett ideáljának gyermeke, güyögve tárja felé karjait, s nevet. De ő — hahaha! — kiált fel, s az „átkozott kis alvó mit mosolyogsz” elszisszenése után elővön a zsebéből egy pisztolyt . . . Egy döbbenés . . . Egy csukló kiáltás . . . Aztán csend . . . Iszonyú felelmetes csend! . . . A gyilkos, kinek kezén még ott párolog az ártatlan gyermek vére, elmenekül . . .

— De kérem!

— Ne háborítsa a machbeti víziókban hirtázó újságíró . . . A rendőrség jön . . . A gyilkost elcsipi, s . . . ön pedig a véres eset örök emlékeül itt őrsi asztalán a gyilkos eszközt . . . Ugy-e, ez a pisztoly története?

Egy szemlalomra valót fújtam mikor az utolsó szót röpítettem világá, aztán pedig epedve néztem Bartók ajkára: vajjon mit szol?

Erre elővett egy ócska kék aktát, s arról leolvasta az esetet:

— Egy tíz éves fiú szüretkor elsütötte a csősz ócska pisztolyát, melynek csőve szétrepedt. A fiú könnyű sérülést szenvedett. . . . Ez a pisztoly története . . .

Kétségbeesve néztem rá . . . Mintha hideg vízzel öntöttek volna nyakom. A sok szép leírás, a langy pirosas ősz, a gyilkos, mind-mind füstbe ment, kárba veszett rám nézve. . . . Hiszen az egész csak egy ártatlan történetke, melynek nincs más pointje, mint egy durranás, s egy kissé megvértzett ujj.

Hangtalanul távoztam a rendőrségről.

—ylo.—

HIREK.

Szeptember 16. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Eufémia. — Protestáns naptár: Eufémia. — Görög-keleti naptár (szeptember 4.): Babil. — A nap két 5 óra 25 perczkor, nyugszik 5 óra 52 perczkor.

Szeptember 17. Hétfő. Róm. kath. naptár: Lambert. — Protestáns naptár: Lambert. — Görög-keleti naptár (szeptember 5.): Zakariás. — A nap két 5 óra 25 perczkor, nyugszik 5 óra 51 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van szerdán és szombat 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszin.

A szezon küszöbén.

Arad, szeptember 15.

Lotelt a nyár. Magunk se tudjuk hogyan, de letelt. Elfutottak telettünk a meleg napok, melyeknek keservét sokszor nehéz izzadtságcseppel fizettük meg, s most nyakunkba szakadt az ősz. Oly hirtelen, s olyan váratlanul, hogy meglepődve huztuk össze a suhanó szelölő előtt fázékony testünkön a lebernyeget, s kételkedve kérdeztük:

— Valljon a nyár kaczerkodik, avagy az ősz jelenti magát komolyan?

Valószínűleg az utóbbi igaz. A napsugárnak most már foga van, s bármily fényes is, melegíteni nem képes.

Azért a korzó fölöttébb népes. Estefelé, (most már korán nyugszik a nap) valóságos emberáradat tolong a szürke aszfalton, melyet hatalmasan világítanak meg a boltokról kiálló Auer-égők.

Egymást érik az emberek. A sok ismerőst szinte alig győzi köszönteni az udvarias, avagy udvariatlan ifjak serege. A fürdők közönsége is nagyrészt itthon van már, s várja a szezon kezdetét, mely hivatalosan az első szini előadással nyílik meg.

E hó utolsó napjaiban már megérkeznek a színészek, azok a nyájas képű kedves népek, a kik vidámságot, melegséget tudnak önteni a tél unalmas napjaiba.

A színház előhírnöke, Gonda László pénztárnok tegnap már Aradra érkezett, s az ő kis ketreczében megkezdte a bérlégyűjtést, mely előreláthatólag fényesen fog zárulni.

Tehát kezdődik a szezon.

— Az „Aradi Nyomdatársaság“ feleit értesítjük, hogy mindazon sürgős munkákra nézve, melyek a *vasárnapi munkaszünetből* kifolyólag vasárnap végezhetők, értekezhetni Varga Józsefnél, a nyomdatársaság üzletvezetőjénél (*Kiss Ernő-utca 4. szám.*)

— Személyi hír. Dálnoki Nagy Lajos, Aradmegye főjegyzője, két heti szabadságidőre Velenczébe utazott. — Leszkay Andor, az arad-nagyváradai színházak igazgatója, Aradon tartózkodik.

— Vidéki előfizetőink lapunk mai számához postautalványt kapnak mellékelve, az előfizetések könnyebb beküldhetése végett. Tisztelettel kérjük, hogy az utalványt felhasználva előfizetéseiket s netáni hátralékaikat mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében ne legyen akadály.

— A csatornázási munkálatok. Lapunk tegnapi számában, melyben szintén hirt adtunk a csatornázási munkálatok mikénti állásáról, lenyomattuk a kolozsvári lapok egyikének egy hírét. Ez azt írta meg, hogy az ottani vízvezetési vállalkozók éjjel is dolgoznak, csakhogy hamarabb elkészüljenek. Örvendve jelezhetjük, hogy ezt a jó szokást a mi vállalkozóink is gyakorlatba hozták. Lapunk egy munkatársa tegnap a késő éjjeli órákban hazatérve látta, hogy a munkások a *Batthyányi-utca* mély árkában lámpavilág mellett dolgoznak. Mellettük a fáradszómérnök, akiknek figyelme mindenre kiterjed. A csatornahálózat már hét utcát zár körül, s rohamosan terjeszkedik. Maholnap a *Széchenyi-utczát* is felássák, s így jönnek fel a föutra. A vízvezetési próbakutakat is elkészítették már az angolok és pedig nem várt jó eredménynyel.

— Arad és a millenniumi kiállítás. Fábián László, Aradmegye és Aradváros főispánja, a következő meghívót bocsátotta ki tegnap a millenniumi kiállítás aradi kerületének bizottsági tagjaihoz:

Az 1896-iki ezredéves kiállítás aradi kerületi bizottsága f. é. szeptember hó 18-án azaz kedden délelőtt 11 órakor, Aradon, a vármegyeház nagytermében ülést tart, melyre Czimedet, mint a kerületi bizottság tagját ezennel meghívom.

A napirend tárgyai:

1. Előadó jelentése.

2. A helyi bizottságok szervezése, illetve a helyi bizottságok tagjainak megválasztása.

3. Aradon, egy az ipari csoportokra kiterjedő hatáskörrel bíró végrehajtó bizottság alakítása.

4. Indítványok.

Aradon, 1894. évi szeptember 15.

Az 1896-ki ezredéves kiállítás aradi kerületi bizottságának elnöke: F á b i á n László főispán.

— A Kölcsey-egyesület története. Kétszegtelenül nagy fontossága az az indítvány, melyet tegnapi ülésén tárgyalt az aradi Kölcsey-egyesület választmánya. Aradnak agilis és nagy missziót teljesítő kulturális egyesülete, a Kölcsey-egyesület szép multra tekinthet vissza. E mult azonban — az évkönyvek nyers anyagától eltekintve — még nincs egységes munkában megörökítve. S o m o g y i Gyula azt indítványozta, hogy a millenniumra irassa meg az egyesület a saját történetét egy nagyszabású s mindenesetre érdemleges munkában. A munka tintsesse fel az egyesület keletkezését, fejlődését és emelkedését. A választmány az indítványt egyhangú lelkesedéssel tette magáévá, s elhatározta, hogy a mű megírására Aradnak egyik irodalmi férfiát kéri fel, aki hivatásból, esetleg csekély tiszteletdíjért hajlandó azt elkészíteni.

— Aradmegye közgyűlése. Aradmegye közgyűlési bizottsága öszi évnegyed közgyűlést október hó 8-án d. e. 9 órákor tartja. A közgyűlésnek több fontos tárgya lesz, nevezetesen a jövő évi költségvetés megállapítása, az új aljegyzői állás szervezése, részvétel a millenniumi kiállításon stb.

— Iványi emlékezete. Az aradi Kölcsey-egyesület mai ülésén ismét kimutatta, hogy egy igazán hazafias, egy minden tekintetben, misszióját teljesítő, érdemeiről, jeleiről mindenkor megemlékezni tudó egyesület nivóján áll. A mai ülésen ugyanis S o m o g y i Gyula kereskedelmi akadémiái tanár azzal az indítvánnyal lépett elő, hogy az egyesület volt tagjáról, az oly korán elhunyt jeles íróról I v á n y i Ödönről méltán emlékezzenek meg. Indítványa ez: I v á n y i Ödönnek, ki Arad, illetve az aradi Kölcsey egyesület emelésére oly sokat tett, kinek azonban ezideig sem itt, sem Nagyváradon semmi sem őri emlékét — állítsasék sírkő. A költséget fedezze a Kölcsey-egyesület, mint olyan, melynek az elhunyt hosszú ideig irodalmilag élén állott. A Kölcsey-egyesületben az indítvány élénk visszhangra talált, s elhatározták, hogy a sírkő felállítására szükséges költség előállítására esetleg a nagyvárad Szigligeti társasággal karöltve felolvasást tartanak. — A város, mint értesülünk átadja ez estére a városháza dísztermét, mi minden esetre nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a szép terv méltó sikert arasson.

— Népkönyvtárak Aradmegyében. Sz a b ó Ferencz lelkész, nagybecsű könyvtárral ajándékozta meg az aradi Kölcsey-egyesületet. A legjelesebb munkákat tartalmazó könyvtárnak hét példányát ajándékozta városunk e nagy kiterjedésű kulturális egyesületének. E hét könyvtár körülbelül két és félszer forint értéket képvisel, s alapját képezendő ama hét népkönyvtárnak, melyet az egyesület Aradmegye hét nagy magyar községében akar létesíteni a népnevelés előmozdítása végett. Az aradi Kölcsey-egyesület választmánya a nagyértékű ajándékot köszönettel fogadta, s arról jegyzőkönyvi átiratban fogja értesíteni Sz a b ó Ferenczet.

— Mülek Lajos beszámolója. M ü l e k Lajos dr., a nagylaki kerület országgyűlési képviselője, ma délelőtt tartja beszámoló beszédjét kerületének központján. A képviselő a reggel 5 órákor induló vonattal megy ki Aradról számos elvtárs s több ellenzéki képviselő kíséretében. A nagylaki állomásonál Mülek Lajos Schaller József dr. ügyvéd fogja üdvözölni, mely után díszes bevonulás tartatik. A beszámoló d. e. 10 órákor lesz a városháza nagyszobájában. Délelőtt 4 óra vendéglőjében társas ebédet rendeznek, a melyen a

nagylakiak pártkülönbség nélkül szándékoznak megjelenni.

— Emléktábla Kazinczynak. Az aradi Kölcsey egyesület tegnapi ülésén S o m o g y i Gyula az aradvárosi kereskedelmi akadémia tanára egy indítványában megemlékezett Kazinczy Ferenczről, a magyar irodalom egyik nagyjáról, kinek érdemei szülőhazát eddig mi emlék sem díszíti. Indítványozta, hogy azt díszes emléktáblával jelöljék meg. Az egyesület az indítványt egyhangú lelkesedéssel tette magáévá.

— Az aradi ág. hitv. ev. egyház ma délelőtt 11 órákor presbyteriális gyűlést tart, a melyben folyó ügyeken kívül a folyó hó 25-én Nagylakon tartandó esperességi közgyűléshez az egyház képviselői fognak megválasztani.

— Terjed a filloxera. A filloxera, ez az átkozott szőlőféreg, mely már annyi termőföldet tett sivatárrá, újabban ismét oly helyen lépett fel, hol eddig még ment volt a szőlővel beültetett föld. Levelezőnk ugyanis arról értesít bennünket, hogy a legutolsó időkben S o b o r s i n b a n is észlelték a filloxera fellépését.

— Az Idei önkéntesek. Alig két hét, s számos czibiből lesz „katona bácsi”. Az idén sorozott újonczok közül 97 a r a d i illetőségű újoncz vonul be a császár kosztjára. Az önkéntesek gárdája is deréknek ígérkezik. Az általunk már jelzett önkénteseken kívül ezidén még a következők vonulnak be a 83. es. és kir. gyalogezredhez: Gy ö r g y ö s s y Iván, K ö h a l m i Sándor, L a o z a y Gyula, P l e s c h Károly, R o t h Lajos, R o t t á r Sándor, R é v é s z Sámuel, S i k l o v á n Miklós, W e i d n e r Károly, és W a v r a Ferdinánd.

— Fejlődő tehetségek. Az Arad város által neveltek között van egy szerencsétlen süketnéma fiú is, P i l l e r József, akit most még az a szerencsétlenség is ért, hogy meg-sántult. A fiút próbálták mesterségre tanítani, de az sehogysem ment. Mióta azonban B a l l a Frigyes akadémiai festő Aradon van, s annak a műtermébe került, meg van a pályája. A fiú kiváló hajlamot mutat a festészet iránt, éppen azért a város további nevelését határozta el. Külömben van még Aradnak egy igen miniatűr zsenije, aki most jár a polgári fiúiskolába. Ezt Z á r a y Ödön igazgató fedezte fel, s hozta fel a polgármesterhez, aki legmelegebb elismeréssel nyilatkozott a fiú képességéről. Ez a keze ügyességének köszönheti a — tandíjmentességet.

— A gáji szerb tanító. Elénken emlékekben van még mindenkinek az a nemrég elmúlt eseményteljes hónap, mikor T i m o t i t y Aron gáji szerb tanító szerepelt nyakra-főre, aki elmozdítása dacára is tanítani akart tovább. A szép napoknak vége. Timotity többé nem tanít. Ezt jelentette tegnap a tanácsnak a gáji kapitány, s ezt fogja jelenteni a tanács a közigazgatási bizottságnak, mely ez ügyben határozott.

— Az új segédtsízt esküje. Arad város közgyűlési bizottsága mult szerdai közgyűlésén megválasztotta a segédtsízi állásra K i s f a l u d y Károlyt, a rendőrség szorgalmas díjnyakát. Az új segédtsízt tegnap tette le a hivatalos esküt a tanács előtt, mely egyszerűsített fizetésének folyóvá tételét, e hó közepétől számítva, elrendelte.

— A földművelési miniszter leirata. A földművelési miniszter leiratot intézett Arad város tanácsához, melyben tudatja, hogy Horvát-Szlavonországban a marhák között a ragályos száj és körömfajás járványszertőleg fellépett, miáltal is a járvány megszüntéig a marhabehozatalt zárlatú renddel el.

— Polónyi a tanácsban. Valami aratásfélével vállalt magára az aradi határban M o l n á r Sándor, meg a fia. Hogy majd 6k learatják 75 frt kész pénzért a sok gabonát. Időközben azonban nyí egyeztek meg, hogy a gabona tizenkettődrészeért végezik az aratást. De hát a ter-

més nem ereszett jól, s a vállalkozók nagyot csalódva jelentést tettek Polónyi Mihály, a munkaadó ellen. Csodálatos, a tanács — kivételesen, eivétől eltérőleg Polónyinak adott igazat.

— Megczáfolt halálos párbaj. Temesvári levelezőnk írja: Fővárosi sürgönyök után az „Aradi Közlöny” is hozta az alábbi szenzációt: „Zimonyban e napokban a temesvári főhadnagy, a kire ölézoltatik, már nincs is a 61. gyalogezrednél. Másodszer a párbaj nem történt meg, mert arra ok sem volt. Harmadszor: az illető főhadnagyot, a ki most Temesvárott tölti szabadságidejét rokonainál, tegnap e l e v e n e n láttuk kalaberezni a temesvári tiszti kasznóban. Végül az sem igaz, hogy az illető főhadnagy válópert indított volna a felesége ellen.” — E b b ő l a h i r b ő l e g s z ó s e m i g a z. Először is az illető főhadnagy, a kire ölézoltatik, már nincs is a 61. gyalogezrednél. Másodszer a párbaj nem történt meg, mert arra ok sem volt. Harmadszor: az illető főhadnagyot, a ki most Temesvárott tölti szabadságidejét rokonainál, tegnap e l e v e n e n láttuk kalaberezni a temesvári tiszti kasznóban. Végül az sem igaz, hogy az illető főhadnagy válópert indított volna a felesége ellen.

— Meglepetés az almérnöknek. Arad városának egyik derék almérnöke Szilárd Emil a hó elején Budapesten járt valami, a színházi átalakításhoz szükséges tárgyak beszerzése végett. Tegnap nyújtotta be a számláját a tanácshoz. Az egész kitett 31 frt 96 krt. ebben az összegben benne volt a négy nap napi díja is a 8 frt — 12 frt. A tanács kisse drágállotta az utazást, mikor S a l a o z Gyula polgármester megszólalt:

— Kérem az almérnöknek kiküldetés esetén négy forint napi díj, így Szilárdnak négy napért 16 forint jár.

Igy kap Szilárd négy forinttal többet, mint amennyit vár. Ez az ő számára szerzett meglepetés.

— Kiaszfaltozott laktanya. Az aradi honvédsági laktanyának kapuja alatt egészen felszakadozott a kövezet. Olyan hepepás ott a talaj, hogy nincs az a katona, a ki egyenesen tudna rajta állani. Arad város tanácsa tegnap a kapualjának kiaszfaltozását határozta el.

— Elhalasztott választás. Az egyetemifjuság- nak tegnapelőtt kellett volna megválasztania P a r o s e t i c h László helyére az egyetemi kör új elnökét, de ezt a választást a kedélyek izgatottsága miatt félbeszakították. A M a r t o s és B o t t l i k-párt oly hevesen vitte a választást, hogy kétszer is megkellett szakítani annak menetét, sőt az egyetem rektora is megjelent a választási teremben. Végre is a választást elhalasztották hétfőre. M a r t o s pártja, mint értesülünk tulsúlyban van.

— Két szerencsétlenség. Két nagyobb szerencsétlenség történt tegnap Aradon. Mindkettőnek kiforrása a vigyázatlanság. R a t k o v i c s Mihály, közművezetési szorgalmosan dolgozgatott a Demeter-utca 43. számú ház tetején, midőn egyszerre megcsuszott, s a földre zuhant. Súlyos sérüléseket szenvedett. A másik szerencsétlenség színhelye a N e u m a n n-féle szeszgyár volt, ahol a gép elkapta D é g i György kocsioló munkás egyik lábát, úgy hogy őt a kórházba szállítva súlyosan sérült testrészét amputálni kellett.

— A gáji kenderáztató. A gáji kapitány-ság jelentése szerint a szomszédos városi réteken kitűnő kenderáztató hely van. Ennek azonban M i s i t s Györgyné kibérelte a halátszati jogát, s éppen ezért az a közhasználatnak átadható nem volt. Arad város tanácsa a tegnapi ülésén azt határozta, hogy a bérlőnek hátralevő bérösszegét visszatartványozza, s így létesíti a szükséges kenderáztatót.

— Állat az emberben. Vidám hangulatban ette szerény vacsoráját családja körében B i r ó György megyesegyházi lakos a mult hét folyamán, midőn hirtelen éktelen lárma támad háza udvarán. Szomszédja K i s s Mihály jött ugyanis udvarára, fegyverrel kezében, mely élesre volt töltve, s e szavakat kiáltotta a vacsorázó Biró felé:

— Gyere ki, hadd löjjelek agyon, hogy a véred a kutya igya fel!

A fenyegető szavak dacára Biró György kiment az udvarra és abban a pillanatban eldördült a lövés. Szerencsére a gyilkos golyó

nem talált és Biró feje mellett furodott a falba. Kiss Mihályt az elősietett csendőrök rögtön letartóztatták, ki másnap azt vallotta, hogy ő nem Birót hanem kutyáját akarta lelőni, mert az feleségét megharapta.

— Kigyulladt szoba. Nagy volt a riadalom tegnap délután, ahol Wanicsek Ferenc háztulajdonos egyik szobája kigyulladt. A gázda kétségbeesetten kiabált segélyért. A szomszédok siettek is oltani, de a szoba butorait meg nem meuthették. Azok egyig odavesztek. A házra nem terjedt át a tűz.

— Pénzvagyó toronyörök. Van Arad városának három kiváló tehetségű toronyőre. A derék asztalosok esztendőnk óta harangozzák a deket, a hajnal az estét, kongatják a tüzet, s mindent 275 frt fizetésért. Sokáig túrták a sanyaru gázsi kellemetlenségeit, míg végre tegnap azaz az alázatos instanciával állították be a tanács elé, amelynél fel a fizetésüket kerek háromszáz pengőre. A tanács kérelmüket partolja, dacára a főkapitány ama hitének, hogy ezért a rendőrök meg fognak orrolni.

— Meg akart halni. Nagyon megunta ezt a sanyaru életet Bartos Géza, a radi asztalos felesége, elhatározta hát, hogy itt hagyja a mi unalmas sártekéket. Megivott vagy egy itozére való marólugot, de eredménytelenül. A gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette a szerencsétlen asszonyt az életnek. Ebből aztán bárki is megtanulhatja, hogy a meghaláshoz nem elégséges, egy adag elkeseledés, meg egy itozé — marólug.

— Halálos ütés. Rus Juon és Opre Juon apáti lakosok között — mint levelezőnk írja — semmiféle egyenlenséget nem tudtak az apátiak, ha barátok épen nem is voltak. Épen ezért különös és megfoghatatlan Rus Juon tette, mely szerint a napokban az apáti erdőszélien Opre Juont egy karóval oly keményen vágta fejbe, hogy az menten halva rogyott össze. — A gyilkost letartóztatták.

— Verekedés munka közben. Zsellér György, Biró Mihály, Kis János és más megyesegyházi munkások együtt dolgoztak a répa földeken, mikor Biró Mihály csupa trétából Zsellérrre dobta Kis Jánost. Zsellér erősen kezdte dorgálni, azidni Birót, ki erre minden szónélkül a kezében levő ásóval fején vágta a szidalmazót. Zsellér összerogyott az ütés alatt. Birót eloltgát.

— Lökötők. Bokszegi levelezőnk írja: Vid a Sándor itteni lakosnala hét folyamán 2 lovat találtak, melyekről kitudódott, hogy lopott lovak. Vida Sándor Turrik János bokszegi lakostól vette a lovakat becsületes alkut mellett, nem tudva, hogy a vásárolt lovak „isten adta, loptam“-féle lovak. Az idegen jószágra a bokszegi eljárás tette rögtön a kezét.

— Levélfeljegyzéseket küldtek a szegény tanulóknak számára: Moltóságos Atzél Péter 6498, Kallivoda József (Budapest) 10:06, Vanis Kálmán 2800, Czegledi Elemér 370, Kohn Teréz 215, Friedrich Imre 256, Tisch Antal 2400, Weiler Micsi 1237, Nigrisz Eszter (Budapest) 800, N. N. 1000, Krötzer Sándor 378, Hazits Zsófi 212, Heinicz Józsa 836, Schródt György 1058, Reinhardt Tivadár 343, Király István 572, Mattushek N. 1288; összesen 30.516 darab. Arad, 1894. szeptember 15. Csik János, egyesületi gázda.

— Lovak a tilosban. Feinekán Jettamondorlaki gázda, — mint levelezőnk jelenti, — a napokban észrevette, hogy a kukoricájában idegen lovak vannak. Sietett a lovakat kiverni onnan, midőn Buzsán Péter és Flóre fia, a lovak gazdái oda jöttek és kegyetlenül elverték a szegény saját birtokát védő gázdát, Feinekánt. A verekedőket letartóztatták.

— A pénztári jegyek. A közszécsen álló befejezése a valuta szabályozásának magával hozza az arany- és ezüstpénz forgalmát. Ez sulyánál, terjedelménél és egyéb nehézségeinél fogva a forgalmat rendkívül megnehezíti; a praktikus kereskedelem ezen nehézségeket többféleképen oldja meg. Egy ily megkönnyítés a pénztári jegy is, mely be mutatóra szól és kamatozik; vagyis a pénztári jegy egy oly kamatozó pénzjegy, melyet egymásnak minden formalitás nélkül, fizetés helyett átadhatunk és megtartása által pénzünket gyümölcsöztetni tudjuk. Ezzel szemben ha szükségleteink fedezésére kisebb, vagy egy rövid idő múlva teljesítendő nagyobb fizetés eszközésére készpénzt tartunk készletben, kamatot veszítünk; kézen fekvő tehát pénztári jegyek

által elért rendkívüli előny. Ilyen pénztári jegyeket, mint mai lapunk hirdetései rovatában látjuk, az aradi ipar- és népbank bocsajt ki 100, 500, 1000 és 5000 frtos darabokban; ezek a felmondás ideje arányában $3\frac{1}{2}$, 4- és $4\frac{1}{2}$ %-al kamatoznak. Természetes, hogy a bank, mint ez a takarékbetételeknél is szokásos, a felmondás betartását csak a legtrikább esetekben kívánja.

— Pályázatok. Vámszedői állásra a brassói pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; pénzügyőri szemlési állásra a fiúmei pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; jegyzői állásra a zombori törvénytörvényésznél 2 hét alatt.

— Wittmann Károly jónévű és ismert aradi kávé-szállodáját és kávéházát a modern igényeknek megfelelőleg teljesen újonnan rendezte be s a legkitűnőbb italokkal szolgál. Erre vonatkozó hirdetését a közönség figyelmébe ajánljuk.

— 60,000 forint a főnyeremény a leMBERGI KILÁLLÁSI sorajegyknél, mely 10% levonás után készpénzben fizetik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás szeptember 27-én történik.

HYMEN.

Bartos Gyula fiatal tanár, Bartos Gusztáv radnai kir. járásbíró fia este hó 6-án vezette oltárhoz a budapesti Erzsébet-városi plébánia templomban nagypatonyi László Erzsike kisasszonyt.

Engelhardt Sándor aradi iparos ma d. u. 4 órakor vezeti oltárhoz az izr. templomban Weisberger Mór butorkereskedő leányát, Regina kisasszonyt.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az aradi Kölcsey-cy egyesület tegnap délután 5 órakor választmányi ülést tartott a rendes helyiségben Varjassy Arpad elnöke alatt. Az egyesület az ülésen több igen fontos tárgyat intézett el, melyekről lapunk más helyén referálunk. Az ülés végén tagfelvételeket eszközöltek. Az egyesület új tagjai ezek: Horváth Ferencz, Steinitzer József, Popeszkó György, Szalay Aranka, Szekula Mihály, Lányi Ernő.

(*) Az aradi kerületi betegsegélyező pénztár igazgatósága f. hó 23-án d. e. 9 órára a városháza kis tanácstermében rendkívüli közgyűlést hív egybe, melyre a közgyűlési kiküldött t. tag urak figyelmét e helyütt is felhívja az elnökség. A közgyűlés tárgyai: A felügyelő bizottság működési idejének meghosszabbítása, az alapszabályok egygyes szakaszainak módosítása.

MULATSÁGOK.

(=) Mükedvelői előadás, táncszivalom. Az aradi iparos ifjak ma este 8 órakor az iparosház dísztermében ismét tartanak táncszivalom egybekötött mükedvelői előadást. Szinre kerül a „Pók és a szegedi menyecske“ régi népszimű, Lukácsy Sándortól. A főbb szerepeket Dormán Juliska, Szalkay Emma, Kelly László, Petrisin Kálmán, Braun Johanna, Kitajka János, Hajdu Mihály stb. játsszák. Rendező: Kelly László, karnagy: Kressz Ferencz, sugó: Steiner Samu. Belépti díj személyenként 60 kr.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

* Az aradi dalárdisták útja. Nagyszabásu az a kirándulás, melyre az aradi egyesült dalárdisták készültek. Az elnökség Zemplényi Sándor elnöke alatt minden lehető megtesz a siker érdekében. Tegnap az elnökség Lembergől szives hangu sürgönyt kapott. A dalárdisták az utazást megelőzőleg f. hó 20-án az aradi színházban hangversenyt rendeznek Kövér Mártha, Antalfy Boriska bájos műkedvelők, s Altmann Leo ur közreműködésével. A teljes program ez:

— Az aradi dalegyület és az aradi „Kölcsey Dalkör“ egyesülve a Lembergbe történő kirándulása költségeinek fedezésére hangversenyt rendez, Kövér Mártha, Antalfy Boriska urhölgyek és Altmann Leo ur a bécsi zenedének korszorosított végzett növendéke szives közreműködése mellett.

Műsor: I. rész. 1. Rákóczi Induló, katonasene. 2. a) Gaal J. Langyel hymnus. b) Huber Károly. Király induló, szerep. kísérettel előadja: a férfikar, vezényli: Schönthal Gyula, a Kölcsey-dalkör karnagy. 3. Ballada, magán ének, éneklő:

Kövér Mártha urköly, kíséri: Schönthal Gyula ur, 4. Paganini. Hangverseny, hegdedn előadja: Altmann Leo ur, kíséri: Schreyer Harry ur. 5. Szögedi Endre. Dal a dalról, férfikar, vezényli: Schreyer Harry az aradi dalegyület karnagy.

II. rész. 1. Thern K. Kérdeztem a rózsát, férfikar, (Schönthal.) 2. Tarnay. Kell hogy hozzád visszatérjek, éneklő: Antalfy Boriska urhölgy, kíséri: Schreyer Harry ur. 4. Kurucz dalok, Káldy Gyula átiratában. 1. a) Tábori dal 1672-ből, b) Kurucz dal, 1690-ből. 2. a) Rákóczi dal 1708-ból. b) Rákóczy dal versio, éneklő: Buja Sándor ur, a Kölcsey dalkör alelnöke, kíséri: Schönthal Gyula karnagy ur. 5. Szentirmay J. Szivhullámok, férfikar (Schreyer.)

Helyárak: Nagypáholy földszinten vagy első emeleten 6 frt — kr. Páholy, földszinten vagy első emeleten 4 frt 50 kr. Páholy, második emeleten 3 frt — kr. Támlásszék, (földszinten) a 0 és első három sorban 1 frt 20 kr. Támlásszék, (földszinten) 4. 5. 6. és 7. sorban 1 frt — kr. Támlásszék, (földszinten) 8. 9. 10. 11. és 12. sorban 80 kr. Második emeleten, 1 sorban 80 kr. Második emeleten 2. és 3. sorban 60 kr. Második emeleten, 4. és 5. sorban 50 kr. Harmadik emeleten, első sor közepén 50 kr. Harmadik emeleten középen a többi sor oldalt és minden sorban 40 kr. Karzatülés középen 30 kr. Karzatülés oldalt 20 kr. Egy szilap ára a pénztárnál 10 kr. Kezdeté pontban fél 8 órakor este.

Jegyek előre válthatók d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig, — 18., 19. és 20-án és a hangverseny estén fél 7 órától az előadás végéig. A páratlan bérlek jogai szeptember 18-án d. e. 11 óráig tartanak fenn, azután pedig a páros bérlek jogai tartanak d. u. 5 óráig.

* A színházi pénztár megnyílt. Gondalászló, a szintársulat népszerű pénztárnoka, már megérkezett Aradra s tegnap megkezdte a bérletgyűjtést. — Már az első napon igen sokan jelentkeztek, ami arra enged következtetni, hogy lesz az idén bérlek nagyon is elég, csak győzze Gondal jó szóval és jeggyel a jelentkezőket. — A szintársulat este hó 27-én érkezik Aradra s már 29-én megnyitja a szezon — mint irtuk — a „Zsidónó“ operával.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Végtárgyalás egy párbaj ügyben. Mint nagyváradi levelezőnk írja, az Orley György és Kálmán József között végbement párbaj ügyében a végtárgyalást szept. 28-ára tűzték ki. A párbaj, melyben Kálmán életét vesztette, annak idején nagy szenzációzt keltett.

§ Kettő közül a harmadik. Pécskán történt, hogy Nagy Mihály házába beszaladt Szepesi Márton, mivel őt Zombori János azzal a czéllal üldözte, hogy megveri. A védelmet adó Nagy Mihály oly annyira buzgó volt, hogy nem elégedett meg Szepesi Márton megvédelmezésével, hanem Zombori Jánost még el is verte. Az aradi kir. törvényezék tegnap Nagy Mihályt 6 heti fogházra ítélte.

§ Czigány a törvény előtt. Sok rossz fát tett a tüzre már Gyorgyovits Flóre aradi czigány, míg végre bekerült az aradi törvénytörvényés vizsgálati börtönébe. Valami különös és szenzációs, betöréses lopások nem teszik nevezetessé Gyorgyovits Flóre életét a tolvaj-körök előtt, ő csak a maga hatáskörében csak szerényen működött. Apróbb ruhaneműek, különféle cziffra löszerszámok, sallangok akadtak meg csak enyves kezében. Tegnap tartott törvényt felette az aradi kir. törvénytörvényés. Nem is olyan sok, csupán 2 havi fogház az, mit Gyorgyovits Flórenek le kell aini. A végtárgyalás legérdekesebb pontja különben Gyorgyovits Flóre azon kijelentése volt, hogy ő könytelen Aradon lenni mert ő aradi születésű, hanem ki van a városból tiltva és így ha máshol lop, Aradra szállják vissza, így hát ő neki „múszáj“ itt lopni.

SPORT.

+ Kerékpárok kirándulása. Az „A. T. E.“ kerékpározó köre ma délután Paulisra kirándulást rendez. Távolag oda és vissza 48 km. gyülekezés d. u. fél 2 órakor a korcsolyázó egyesület városligeti pavillonjánál. A menetparancsnokság.

+ Löverseny Nagybecskereken. Nagybecskereken, mint már lapunkban je-

lezve volt, október hó 7-én délután fél 2 óra-
kor löversenyt rendeznek, melyre Aradról is
több sportférfiu szándékozik elmenni. A ver-
seny rendezése élen az alábbiak állanak:
Versenyintézők: Rónay Jenő főispán, Dániel
László alispán és dr. Dellimanni Lajos m. főjegyző. Versenybírák: Gaudernack József, cs. és kir. huszár ezredes
és Urbán Iván birtokos. Indító: Rónay
Ernő, helyettese Tallián Emil. Handi-
caper: Gróf Smettoy Richard, helyettese
Rónay László. Mászáló: Damaszkosin
Arszen, helyettese Kiss Elemér. Pályafel-
ügyelők: Karacsony Andor, legifj. Dániel
Pál, ifj. dr. Demkó Pál. Verseny-
titkár: Bakalovich Agost. Verseny-pénz-
tárnok: Vecséra János. Totalisateur: Ker-
esztás Aladár.

TÁVIRATOK.

A király itthon.

Budapest, szept. 15. (Saj. tud. távirata.)
A király ma este indul Bécsből és hol-
nap reggel ötkör ideérkezik.

Majsa a földmivelségi miniszter ellen.

Budapest, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
A Magyar Esti Lap leleplezi a Festetich
miniszter ellen intézett hajszt. E lap
szerint Festetich engedélyese volt töb-
bekkel a győr-dombóvári vasutnak, mely-
nek kötelékéből a miniszter még kineve-
zése előtt végkép kilépett, előbb azonban
Kis mérnök ígéretet kapott Festetichtől,
hogy a vasutervekért, ha Festetich en-
gedélyes marad, a vasut kiépítéseig 2000
frtot kap.

Kiss, Fejér engedéllyel most, hogy
a miniszter a társulat kötelékéből kilépett,
követelik Festetichtől a kárpótlást, mivel
a többi engedéllyel meghasonlottak.
Festetich tudni sem akart a dologról,
mivel nem volt többé részese a vas-
utnak.

Kiss kétszáz ezer forintot kért kárpót-
lasként s kétszer egymás után család miatt
följelentést tett a bíróságnál, hol először
visszautasították. Most van a törvényszék
előtt második följelentése, melyet a má-
sodszori tárgyaláson bizonynyal elvetnek
ma is. Kiss eljárása a merész kísérlet be-
nyomását teszi, mindamellet a fővárosi
körökben élénken foglalkoztatja.

Albrecht főherceg fogadtatása.

Balassagyarmat, szept. 15. (Saj. tud.
táv.) Vaszary ma délután udvari papjai-
val ideérkezett. A pályaudvaron óriási
közönség várta s a törvényhatóság és
számos testület tiszteleggett előtte. Itt idő-
nek Zichy Ferencz tárnokmester és Jekel-
falussy Balassagyarmat ünnepi színben van
örömtől sugárzó arczával érkezett ide. Albrecht
főherceg is d. u. 5-kor Beck vezérkari fő-
nökkel és katonái kíséretével. A főispán
a megye nevében magyarul üdvözölte a
főherceget, mire Albrecht szintén magya-
rul válaszolt. A főherceg kitünő szín-
ben van.

Változások a tábornoki karban.

Bécs, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
Schönfeld tábornagyot Albrecht főherceg
rendelkezésére bocsájtják. Albrecht altábor-
nagyot az első hadtest parancsnokává,
Unküllt a hadtestiskola parancsnokává
nevezik ki.

Anarkisták deportálása.

Trieszt, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
Tegnap számos olasz anarkistát depor-
táltak az anarkista gyarmatra. A leg-
többen közülök ellentállást fejtettek ki és
utközben többször éltették Caseriot.

Az orleansi herceg nyilatkozata.

Páris, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
A „Gaulois” szerkesztője lapjában el-
mondja, hogy az orleansi herceg így
nyilatkozott Aumale herceg előtt: »Sze-
gény atyámat a számkivetésben megölte
a számkivetés miatti bu, de én fejemet
vetem kockára, hogy visszatérhessek Fran-
cziaországba, s ha ott uralomra jövök, in-
kább a fejemet adom oda, de elkergetni nem
hagynom magam.

Ellített Bourbon.

Madrid, szept. 15. (Saj. tud. távirata.)
Bourbon Ferencz herceget, az ismert ma-
nifestum közzététele miatt a haditörvény-
szék két havi fogházra ítélte.

Meglopott bankár.

Milano, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
Cinadino bankárt Alexandriába való utaz-
tában két utitársa, a kik bizalmas beszél-
getésbe vonták, meglopta. A mikor Va-
resében kiszállt, észrevette, hogy tárczája,
mely értékpapirokat és sok készpénzt tar-
talmazott, hiányzik. Nyomban jelentést tett,
de a tolvajokat még eddig nem sikerült
kézrekeríteni.

Halálos esés.

Posen, szeptember 15. (Saj. tud. táv.)
Guasenben egy ház bedült, két munkás és
egy tanoncz leestek a legfelsőbb emeletről
s szörnyet haltak. Az államügyész a vizsgá-
latot megindította.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti árú és értéktőzsde.

Gyenes és Balog czég jelentése.

Budapest, szeptember 15.

Gabonafizlet: Buzát ma jól kinál-
ták, a vételkezdő gyenge volt, s az irányzat
lanya lett, elkelt 25,000 mmt. 2 $\frac{1}{2}$ -5 krral
olcsóbb árhoz. Eladások

	mmásza	kggramm	frt
Tiszavidéki	200	82.5	6.50
"	200	82.5	6.55
"	100	82.	6.55
"	700	81.5	6.55
"	100	81.5	6.50
"	100	81.	6.45
"	100	80.5	6.55
"	100	77.	6.15
Bajai	1700	78.5	6.90
Bánáti	5500	80.5	6.60
"	2000	79.	6.20
Hartai	1500	80.5	6.57 $\frac{1}{2}$
Bácskai	2300	79.	6.35
Adai	2300	78.5	6.50
Felső-tiszai	200	81.	6.45
"	600	79.	6.20
Szerbiai	8000	76.	5.20
Zab	500	6.25	6.25
"	200	6.02 $\frac{1}{2}$	6.02 $\frac{1}{2}$
"	100	5.90	5.90
"	1300	5.70	5.70

Határidőfizlet: Amerika lanyhább
jegyzéseire; nálunk változatlan volt az üzlet
buzában. Tengeri, az Amerikából érkezett
jó termés híre tetemesen ellanyhult, míg az
élenkebb vásárlásra 2-3 krral megszilárdultak.

Zárul 11 órakor:

Búza szeptemb.-október 1894	6.30—6.72
Búza március—április 1894	6.74—6.75
Tengeri május—június 1894	5.85—5.86
Zab március—április 1894	5.66—5.69
Zab őszre	5.99—6.01
Káposztarepész	9.80—9.90

Külföld: New-York: búzára $\frac{1}{2}$ -
 $\frac{3}{8}$, tengerire $\frac{1}{8}$ — $\frac{2}{8}$, lanyhább, Chicago:
búzára $\frac{1}{4}$, tengerire $\frac{1}{4}$ — $\frac{2}{8}$ lanyhább, Páris
szilárd, London lanya és Liverpool
változatlan.

Értéktőzsde: Rendkívül élénk üz-
let menet mellett szilárdabb, az árfolyamok
nemzetközi papirokban, a helyiek szintén
élénkek, különösen a városi villamos (25 $\frac{1}{4}$)
jelzálog hitelbank részvény (26 $\frac{2}{3}$.)

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	372.—
Magyar hitelrészvény	469.25
Rima-Murányi	264.—
Osztrák államvasut	369.25
Déli vasut	115.—

Eladásra szánt szőlővesszők bejelentése.

Hogy a szőlővesszők eladása a termelőknek
megkönnyítessék, s hogy azok kik akár euró-
pai akár amerikai szőlővesszőket vásárolni
ohajtának, a létező vesszőkészletekről ideje-
korán tájékoztat nyerhessenek, a földmivelsé-
ügyi m. kir. miniszterium úgy mint az előző
években, a folyó év őszén is mind az európai
mind az amerikai fajtaú eladó szőlővessző-
készletekről hirdetést fog kibocsáttatni. A ne-
vezett miniszterium felhívja ennél fogva azon
szőlőbirtokosokat, kiknek eladó szőlővesszőik
vannak, hogy készleteiket f. évi szeptember
hó 20-ig jelentsék be. Bejelentő iven az aradi
gazdasági egylet titkári hivatalában is kap-
hatók.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi
csarnok. 1894. évi szept. hó 14-én. Hízott sertés
árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz
(páronkint 400 kg. felüli súlyban) 41.5—42. krig.
Öreg közep (páronkint 300—400 kilogramm suly-
ban) 41.5—42. krig. Fialtal nehéz (páronkint 320 ki-
gron felüli súlyban) 43.—43.5 krig. Fialtal közep
(páronkint 251—320 kg. sulyban) 43.5—44. krig.
Fialtal könnyű (páronkint 250 kg. terjedő súlyban)
46.—46.5 krig. II. Magyar szept. 15. Nehéz
(páronkint 280 kg. felüli súlyban) 42.—42.5
krig. — Közep (páronkint 220—280 kg. sulyban) 42.5
—43. krig. — Könnyű (páronkint 220 kg. terjedő
súlyban) 44.5—45.5 krig. — Szerbiai: Nehéz
(páronkint 260 kg. felüli súlyban) 43.—43.5 krig.
Közep (páronkint 220—260 kg. sulyban) 43.—
43.5 krig. — Könnyű (páronkint 220 kg. ter-
jedő súlyban) 42.5—44. krig. Sertés lét-
szám 1894. szept. hó 12-én volt készlet 182,499
darab. 1894. szeptemb. hó 13-án felhajtott: 8053
drb. 1894. szeptemb. 13-án elszállított: 4560
drb. 1894. szept. 14-én maradt készletben 180,992
drb. — A hízott sertés üzletirányzata:
Változatlan.

Szészület.

Szeptember 15.

Tartós gyenge kereslet folytán ezen cikknek az
ára a múlt héten ismét hanyatlott.

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 53.50,
kicsinyben 54.— norkú per 100 liter % betelárva
35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, szeptember 15. d. u. 5 óra.

F	a	J	Írányzat	
			100 kg. árt	frtől frtig
Búza	bánási	uj	6.30	6.55
Búza	tiszavidéki		6.85	6.60
Búza	pestvidéki		6.80	6.55
Búza	fejérmegyei		6.80	6.55
Búza	bácskai		6.40	6.55
Rozs	uj	I-ső rendű	5.05	5.10
Rozs	uj	II-od rendű	4.95	5.—
Arpa	takarmány		5.80	5.95
Arpa	égetni való		6.25	7.10
Arpa	sórfőzdei		7.30	8.40
Zab			5.70	6.15
Tengeri	bánási		6.—	6.10
Tengeri	márcmü		6.—	6.10
Káposzta-repész	bánási		9.20	9.70
Kőles				
Búza	szept.-okt.		6.25	6.25
Búza	márcz.-ápr.		6.75	6.74
Búza	máj.-jun.			
Rozs	szept.-okt.		5.18	5.20
Tengeri	jul.-aug.			
Tengeri	aug.-szept.			
Tengeri	októberre		6.13	6.18
Zab	márcz.-ápr.		5.99	5.60
Zab	szept.-okt.		5.68	5.68
Káposzta-repész	aug.-szept. 1894.		9.80	9.85

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. szeptember 15.

Magyar aranyjárdék 4%	122.70
Magyar koronajárdék 4%	97.10
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	126.10
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	102.—
Magyar keleti vasut 1876.	124.—
Magyar földterhermentesítési kötvény	96.—
Magyar italmegeváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	152.25
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	143.—
Osztrák papírjárdék	96.—
Osztrák járdék ezüst	99.—
Osztrák járdék arany	124.75
Korona járdék	98.—
1860-ki államsorsjegy	147.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1020.—
Magyar hitelbank részvény	163.25
Osztrák hitelintézet részvény	371.30
Osztrák-magyar államvasut	359.—

20 frankos arany (Napoleonör)	9.86
Német birodalmi márka	60.90
London	124.—
Páris	49.20

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL		ARADRA	
<i>Budapest felől indul:</i>		<i>Budapest felől érkezik:</i>	
Nagyvárad reggel	5.18	V. Csabáról reggel	9.10
Nagyvárad d. e.	11.30	Nagyvárad este	8.42
Gyorsvonat reggel	8.20	Személyvonat reggel	6.10
Személyvonat d. e.	11.30	Személyvonat d. u.	8.55
Személyvonat este	9.45	Gyorsvonat este	6.55
<i>Erdély felől:</i>		<i>Erdély felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinről reggel	7.—
Soborsin d. u.	2.30	Személyvonat d. e.	11.—
Személyvonat d. u.	4.30	Személyvonat este	8.55
<i>Temesvár felől:</i>		<i>Temesvár felől:</i>	
Vegyesvonat reggel	6.25	Személyvonat d. e.	9.44
Vegyesvonat d. e.	11.35	Vegyesvonat d. u.	8.44
Személyvonat d. u.	5.58	Vegyesvonat este	10.45
<i>Szeged felől:</i>		<i>Szeged felől:</i>	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.50
Személyvonat d. e.	9.—	Személyvonat este	6.45
Vegyesvonat d. u.	4.20	Személyvonat este	10.—
<i>Gurahonca felől:</i>		<i>Gurahonca felől:</i>	
Személyvonat reggel	6.40	Személyvonat reggel	8.—
Személyvonat d. u.	5.23	Személyvonat este	6.50
Vegyesvonat d. u.	12.30	Vegyesvonat d. e.	11.43

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Compass. (Szemlak) Hogy az ön óhajtsa szerint tárcsa-közleményének minden bibáját a lehető részletesen megírjuk, arra nem vállalkozunk. Sem időnk, sem terünk nincsen rá. Röviden azonban a következőket: Hagyja békén a grófokat és grófnőket. Nem az ön tolla hegyére való az a légkör, a melybe alakjait nem tudja a közvetlenség jelle-gével beilleszteni. Ne használjon túl sok franczia szót se. Talál mindenre megfelelő és igen jó magyar kifejezést. Aztán meg az a lelőtt két ujj; a mely benne marad a szárvasbőrkestyűben . . . br! Uram, ma már nem irnak ilyen rettenetes novellákat. Különböz mag a téma is vékony, ráadásul pedig olyan ócska, mint a -- szemlaci országut. Stílusa ellen nincs kifogásunk, azonban jobban válassza meg a feldolgozandó anyagot s a papírnak csak az egyik oldalára írjon.

Kritikus (Arad) Uraságod azt írja, hogy nagyon szívesen megcsinálja nekünk minden nap a színházi recenziót, ha becses ajánlatára reflektálunk s egy ingyen-szártzékét állandóan biztosítunk önnek a teátrumban. Uram, roppant meg-tisztelő az ön ajánlata; azt se tudjuk hamarosan, hogy melyik kezünkkel emeljünk kalapot leköte-lező szíveségre előtt. Azonban engedje meg, hogy a recenziót az új szezonban is már csak a szer-keztőség baltagjai írják. Nem vagyunk barátai sem a dilettansoknak, sem pedig az ugynevezett „hívatások”, nagyképű műkritikusoknak. Ajánla-tával forduljon máshová. Ha pedig szártzékre van szüksége, keresse fel egész bizalommal L e s z k a y Andrást, a ki van olyan gavallér ember, hogy egy ingyen helylyel állandóan megtisztelje önt ott, s hol akarja. A színeszőkkel pedig ismeretséget köthet annélkül is, hogy kritikus lenne.

D. D. (Arad) Nagysádnak kezét csókolott egy csinos fiatal ember? Nagysád pedig megharagudott ezért? Bagatell! A bagatell ügyekben pedig ne hozzánk hanem Ve rt á n Oszkár községi bírő-hoz forduljon Nagysád.

S. B. (Arad) Inkognitó ur nem rosszul ver sel. A Pegazusa is jól tartja magát, csak a koci s rúkkon néhol, mikor keresztutra ér.

LEGTÜNETI ÉSZLELETEK.

Hó és nap	L ó g n y o m á s milliméterekben		Hőmérséklet C°	
	legma-gasb	legalan-tabb	legma-gasb	legalan-tabb
Szept. 8	764.2	762.0	25.7	9.0
9	61.3	58.1	22.9	7.5
10	65.2	61.0	13.6	7.8
11	70.7	67.3	16.5	8.8
12	71.2	68.1	19.0	4.0
13	64.1	60.1	20.7	5.9
14	68.5	61.4	18.1	5.0

Hó és nap	S z é l		Felhőzet		Észrevétel
	iránya	erőse	általában	Csap.m.m	
Szept. 8	E.	4	derült	—	—
9	DK.	6	félborult	—	—
10	EN.	4	borult	2.8	kis eső
11	EN.	3	félderült	ny.	esepégs
12	DK.	3	derült	—	reggel ködös
13	EN.	3	derült	—	—
14	EN.	5	derült	—	—

POSGAY LAJOS dr.

VIZJELZÉS.

1894. évi szeptember hó 15-én reggel 7 órakor észlelt víz-állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzón.

Észlelési állomás	Hőmérséklet C°	Időjárás	Vízállás	
			őztimétr.	őztimétr.
Branyicska	+ 7°	derült	— 46	—
Arad	+ 2°	derült	— 139	—
Makó	+ 8°	derült	— 47	—
Szeged	+ 8°	derült	— 60	—
Gyoma	—	—	—	—

▲ + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
▲ — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1894. szeptember 15.

A m. kir. folyámérésőki hivatal.

IDEGENEK NEVSORA.

— Szeptember 15. —

Fekér Kereszt szálloda: Dr. Széles Géza kir. bányászudt, Zalatta. Wilhelm Lipót kereskedő, Temesvár. Löbl Adolf kereskedő, Budapest.

Vass szálloda: Herschkoiviz Mór kereskedő, Zám. Prokop Gy la tisztartó, Kevermes. Serbán Konstantin birtokos, Lippa.

Náder szálloda: Amígó Izák kereskedő, Petrozsény. Kemény Béla kir. albíró, Szeged. Gokorsch Károly fa-kereskedő, Bukarest. Dr. Drucker Viktor gyakorló orvos, Budapest. Benedikty Lajos földbirtokos, Erdély.

Három Király szálloda: Momák Flórián jegyző, Pécska. Faragó János birtokos, Kovácsaháza. Mladin János kereskedő, Sikió.

Arasy Kulcs szálloda: Argelán Anna szobaleány, Pankota. Muntján István segédjegyző, Temesvár. Lövinger Ignác földbirtokos neje, Gurba. Ifj. Issekutz István birtokos, Pécska. Paskuj István földbirtokos, Gyula-vasvárd.

Vasuti szálloda: Breban György földbirtokos, Gilád. Nyul István kereskedő, Kecskemét.

Felölös szerkesztő: Vass Geza.

NYILTTÉR.*

Divat-áruház!

Probst Károly és Társai

Aradon, Atzél Péter-utca 3. sz.

— ALAPITTA TOTT 1793-ban. —

Ujdonságok

őszi és téli idényre: divatelmák, selymek, bársonyok, diszek, meglepő szép és dús vá-lasztékban.

Női felöltők

a legújabb kivitelben és minden minőségben.

Kizárólagos raktár

legnagyobb választékban a legjobbnak elő-mert és hírneves

vászon- és asztalneműekben.

Kelengye-osztályunkat

ujjonnan szerveztük és több mint 1000 minta áll rendelkezésre.

Szőnyegek, ágy- és utazó takarók,

valamint

férfidivat cikkek meglepő dús választékban.

Nagy női szabóságunkban

divat-öltözékek legújabb kivitelben leggyor-sabban eszközölteknek.

Probst Károly és Társai
divatáruhaza.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közön-ség b. tudomására hozni, hogy

szállodámat és kávéháza

a modern igényeknek megfelelően és teljesen ujjonnan berendeztem.

Főtörökvésem leend továbbra is, hogy a nagyérdemű közönségnek igényeit úgy kitűnő italok kimérése mind pontos kiszolgálás által minden tekintetben kielégíthessem.

Mély tisztelettel:

Wittmann Károly.

TELEFON 14.

795 1-*

Ajánlom

az eddig kályhafűtésre leg-jobbnak bizonyult

LUPÉNYI KÖSZÉNT

bőrmentve Aradon bárhova szállítva ólmozott zsákokban

ZRINYI-UTCZA 4 SZÁMU

raktáramból az alanti osztályzással:

I-ső rendű SALON (drb) szövet 100 kgként frt **1.50**

I-ső " KOCZKA kő . 100 . . **1.45**

I-ső " KOVÁCS . . 100 . . **1.50**

Nagybani vételnél kedvezményes árajánlattal szolgál kivaló tisztelettel

DRATSAY LAJOS.

Rendelés felvételi iroda: Forray-utca sarkán.

KLAPOK ALAJOS

Arad legnagyobb, leglátogatottab és legkényel-mesebben berendezett

fényképészeti műterme

Templom-utca (Minorita-palota)

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe műtermében **legújabbban készülő Saison fényképeit**, felelőség mellett minden nagyságu **Portrait** visittól egész életnagyságig **Albumin** vagy az állandóságáról és szépségéről közkezdveltségnek örvendő **Platin** papirosra

Párisi művészek által készülő

olaj és Chromo-festményeit.

Ujabb berendezését gyermek-fölvételekhez, melynek segítségével egyhuszad másodperc alatt történik a fényképezés.

Továbbá, minden a fényképészethez tartozó munkák elvállalását. Szobák, festmények és tájak fényképezését stb. 591.

Kérem üzletemet, mely a Minorita-palota udvarában van, más üzlettel össze nem téveszteni. Miért is kérem a czimet figyelembe venni.

RAVASZ IMRE

legelső fényképészeti és festészeti műterme

Aradon, Andrásstér 15. sz.

Hermannpalota kerthelyiségében.

Elvállal minden **fényképészeti** szakmába vágó munkálatokat, készít kis képek-ről **nagyobbításokat** egész életnagyságig, **olajban festve**, vagy **retoucheban**. Továbbá **látogató-jegy** alakú fényképek ugyszinte **Cabinet, Makart, Promenad Budoir** és az ugynevezett **uj forma képeket**, **chromo-festett s be-égetett** képet, melynek finomsága minden festett képet felülmul. A legnyughatatlanabb gyermek megszólalásig élethűen egy másodperc alatt bármily nagyságu alakban **fényképezetetik**, a műteremben készült munkálatok tiszta és élethű kiviteleért kezesseg nyujtatik. Felvételek kívánatra üzleten kívül is eszközöl-tenek a legjutányosabb árak mellett. 642 25*

ARADI IPAR- és NÉPBANK

Arad, Szabadság-tér 18. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1868-ban.

Részvénytőke: 270,000 frt.

Tartalékalapok: 202,139.61 frt.

Elfogad szeptember 1-től kezdve
betételeket

pénztári jegyekre

8 napi felmondással $3\frac{1}{2}\%$, — 30 napi felmondással 4% , — 60 napi felmondással $4\frac{1}{2}\%$ kamat mellett; a 10% betétkamatadót az intézet fizeti.

A pénztári jegyek a pénztári álladékhöz képest felmondás nélkül is kifizettetnek.

Zálogtárgyaknak elárverezése.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek ezennel tudtul adni, hogy

1894. évi október hó 11-én

dél előtt 8 órakor a tek. városi kapitány hivatal egy tisztviselője jelenlétében üzlethelyiségemben Kossuth-utcza 12. sz. azon

1894. évi július hóban esedékes zálogtárgyak, melyek lejáratkor ki nem váltattak, sem elzálogolási határidejük meg nem hosszabbított, a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett el fog-nak adatni. Weisz Dávid:

Az új iskolaév beálltával.

Alólirott tudatom, az igen tisztelt szülőkkel, hogy

MŰHIMZŐ ISKOLÁMBAN

növendékeimnek az egyszerű fehérhimzéstől kezdve a színes himzés minden ágát, u. m. tüfestést, roccoco, renaissance, aranyhimzést tanítok. Juniushban tanulmányutat tettem a végből, hogy a himzés terén előforduló

ujjításokkal megismerkedjem.

Magamat és iskolámat a t. szülők jóakarátába ajánlva, vagyok tisztelettel

AMBRUS ANNA,

műhimző és himzőminta előnyomda tulajdonos.

ARAD, Szabadság-tér 6. szám I. emelet.

Utolsóelőtti **L**embergi **Sorsjegyek à 1** frt.
hét **k**iállítás

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank“-nál és
Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.

35%-al olcsóbban mint ezelőtt.

Fő-út 2. sz. a városházzal szemben

lévő fiók-üzletében, helyiség felhagyása miatt, a következő cikkek

!35%-al olcsóbban!

árusítom mint ezelőtt:

Paplanok! Matracok! Szalmazsákok! levarott és üresek. Párnák tollal! Kéi párnák! Parquett vászon! Viaszkos vászon! Pokróczok! Erdélyi és Steierl! Ponyvák! vízmentes és vitorla, tűzmentes háztető-lemez! Kötél-árúk! Kárpitos-kellékek!

Munkások részére kék-öltönyök,

767. 3-10.

fehér és színes ingek.

REICH B. KÁROLY.

Fő-út 2. sz. a városházzal szemben ARADON.

A vidéki iskolás-gyermekek szüleinek figyelmébe.

35%-al olcsóbban mint ezelőtt.

A vidéki iskolás-gyermekek szüleinek figyelmébe.

Az epilepsia

gyógyítható és pedig visszaesés nélkül. Ezerek tanuskodnak már a tudomány ezen csodálatraméltó sikere mellett.

Részletes adatok válaszlevél-bélyeggel együtt beküldendők a következő cím alatt:

„Office Sanitas“. Paris 30. Faubourg Montmartre. 770 2-12

Az olcsóság csodája!

hol mindent fél árban lehet venni csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában. a színházépületben, a 18. v. utca szobájában átellenében van. 536 9-9

Iskolai táskák potom árért. Alkalmi ajándékok hihetetlen olcsó áron. Gyermejátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok mindén árban. Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyakkendők, gyermekkoosik, utazó bőröndök, esernyők, stb. stb. olcsóbban mint bárhol.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrásy-tér 20. (Arena épület.)

A „kék golyó“-hoz.

A közönség szíves figyelmébe ajánljuk a nagyrabecsült közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat készmű, rövidáru norinbergi és fehérnemű cikkekkel álló raktárunkat az

őszi és téli idényre

mindennemű újdonságokkal dusan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásban színtartó parohetek, casánok és flanellek, téli szövöttek, léger alsó ruházat, harisnyák, keztyűk, sapkák, karmantyúk, posztó és berlinesz kendők.

Kiemelkedően legjobb gyártmányú vászon, shifon, manavást, selvat és asztalneműket, mely cikkek egy minőség mint olcsó ár tekintetében minden versenyt felülmúlnak.

Miután az eddig irányunkban tartóított becses pártfogásért megköszönjük, kérjük a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szelid és pontos kiszolgálást biztositunk. Becses pártfogásért esd

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok.

Gyapjú és pamut keztyűk és harisnyák.

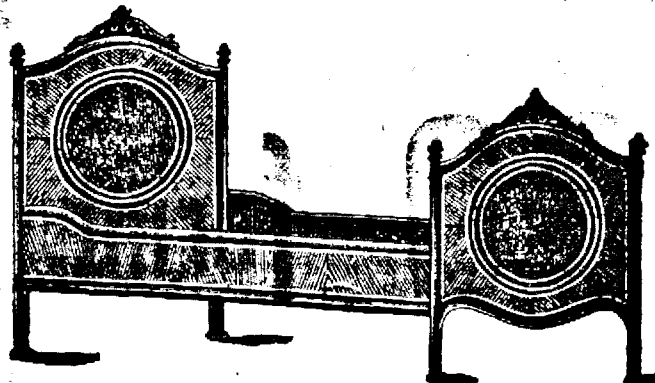
EGYEDÜLI VASBUTORGYÁR ARADON.

Van szerezésem a n. é. közönség szíves figyelmét azon körülményre felhívni, hogy Aradon, Hal-tér 5. sz. a vasbutor-gyárt létesítettem, és abban mindennemű vasbutor, u. m. ágy, asztal, székek, mozdó-azek-rény, stb. a legizlésebb kiállításban, gyönyörű beégetett festményekkel jutányos áron, szívesen az érdeklődők méretben készülnek.

A tavaszi évnél beálltával a t. vendéglátó és kényelmi igényeinknek legjobban—ajánlom az általam forgalmazásba hozott csinos és tetszetős

nyári lugasaimat,

melyek bármily nagysághan és tetszés szerinti rajz után készíttetnek. Nyári kerthelyiségeknek pedig összehajtható

vas-székeket.

Minden meglévő vasbutor javítok és újat festek a csakis nálam lévő asztal és égő készletekkel. A n. é. közönség szíves pártfogását kérvé

kiváló tisztelettel
Fleischer Adolf,
Arad, Háltér 5. sz.

Sodrony-ágybetétek minden nagysághan és mérték szerint.

Üzlet átalakítás.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy üzletem átalakítása céljából

összes áruimat mélyen leszállított árban

árusítom.

Egészen felhagyom és eladást árban az eddig a következő cikkek, ugymint: ruhászöveteket, cretonokat, ruha-barcheteket, fekete szövötteket, tornokat, madrácz-gradlit, derékfűzőket, férfi-inget és nyakkenőket.

Azonkívül ajánlom a már régen elismert, jó vászنامat, asztalneműt, törülközőket, chifont, fehérneműt és mindenféle rövidarút.

Hímzés előnyemtartás a legújabb mintákkal.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedezve

Aradon, Forray-utca 2. b) szám
KRAUSE KÁROLY,

Makktermés.

Acsuczán (Aradmegye) 1800 hold erdön a **makktermés eladó.** — Értekezhetni ugyanott Hollaki Gusztávné tulajdonossal. 797. 1—3

Makkoltatás bérbeadás.

Méltóságos gróf Königsegg Fidél ur birtokához tartozó **4000 holdnyi** erdőségeinek idei bükk, cser és tölgy makkoltatása **bérbeadatik**, melyre folyó hó 20-án a tauczi község házánál délelőtt 11 órakor szóbeli árverés tartatik.

Gróf Königsegg Fidél ur erdészeti hivatala Tauczon (Aradmegye), vasuti állomás Ternova, aradi és csanádi vasutak állomása.

16789/1894.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. földmivelésügyi miniszteriumnak intézvénye nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Aradon folyó évi szeptember hó 20-án a vásártéren katonai lóvásár fog tartatni.

Az erre vonatkozó részletes hirdetmény és tervezet a városházánál (kapitányi hivatal) megtekinthető.

Arad, 1894. augusztus 18.

A városi tanács.

arany, 13 ezüst érem, 9 dísz- és oltalmazó okmány.

KWIZDA FERENCZ JÁNOS

KWIZDA-féle

Restitutionsfluid

cs. és k. kiv. szab. mosóvíz lovaknak.

Egy palaczkkal 1 frt 10 kr. o. é.

30 év óta udv. Istállóknban valamint katonai és polgári nagyobb Istállóknban is, használatban; nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül; továbbá ficzomodások, rándulások, az inak merevsége s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat kiváló teljesítményekre idomításnál.

osztrák-magyar cs. és kir. udvari szállító.

Tessék a főbbi védjegyre ügyelni, s a vételnél határozottan kifejezni Kwizda-féle Restitutionsfluid.

Fő letét: kerül. gyógyszertár Korneuburgban.

Róman kir. udvari szállító.

Kapható a gyógyszertárakban és drogulistáknál.

132

STEIGERWALD A.

kárpitos, díszítő és bútorgyáros Aradon.

Butorraktár: Andrassy-tér 15. — Bútorgyár: P.Választó-u. 32.

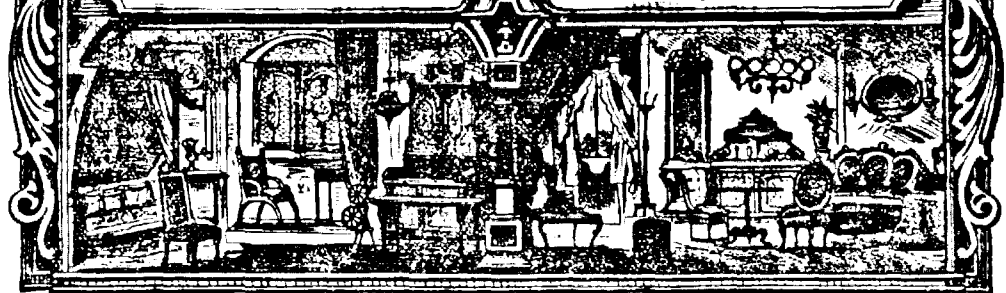
Telephely n. 115. Ajánlja dusan felszerelt raktárát 779 8-x

salon-, ebédlő- és hálószoba-butorait,

ugyszintén a legizlésteljesebb

KÁRPITOS-BUTORAIT.

minden stílus kivételben előnyös és olcsó árak mellett. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

A ruhánkat Purinállal most tisztítja a mamánk.

MI AZ A PURINAL?

PURINAL

Ugyanis a legújabb ruhatisztító-szer, mely a ruhákban lévő tisztátalanságokat, a szennyeződést, kátrány, kocsikenőcs, zsír, festék, olaj stb.-től erednek, Nagyszerűen és visszaszármazhatatlanul eltünteti, s az egy családnál sem nélkülözhető, miért is az minden háztartásban és gyógyszertárban kapható.

Üvegje 25 kr.

DALMÁCIAI ROVARPOR

LEGBIZTOSABB SZER MINDEN NEMŰ ROVAROK ELLEN

Kapható

15, 25, 40 és 75 krajczáros eredeti dobozokban.

Ajánljuk továbbá a legerősebb moly elleni szereinket, u. m.:

Kámfor, lavendula virág, naphtalin, naphtalinvászon,

Patchouli levél,

törött bors és az általános elösmert molykeveréket,

valamint

peronospora ellen rézgáliczot a legolcsóbb napiár mellett.

Raktáron tartjuk a vitághírű

WASMUTH-féle tyukszemgyűrt

mely 3x24 óra alatt a

a legfájdalmasabb tyukszemet is eltávolítja. Továbbá ajánljuk

fertőtlenítő szereink

nagy raktárát a következőkben: Carbolsav nyers 30, 60, és 100%, carbolsav jegezes, carbolpor 10%, Creolin, Cresylmész, vasgálicz a legújabb és legjobb árakon.

VOJTEK és WEISZ-gyógyáru-üzlete Aradon.

1894.

ŐSZ.

1894.

NEUMANN

férfi-, fiu- és gyermek-ruha áruháza
ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 9. SZÁM.

Telefon 238. sz.

 Szabott árak.

1845. ALAPITTATOTT 1845.

RAKTÁRAK:

Bécs, Máriahilferstrasse 35-ik szám.

Bécs, Kärnthnerstrasse 31-ik szám.

Arad.
Debreczen.
Ujvidék.
Nisch.

Nagyvárad.
Temesvár.
Fiume.
Laibach.

Eszék.
Zágráb.
Szófia.
Becserek.

Pancsova.
Belgrád.
Szerajevo.
Szilisztria.

Merán.

Trieszt.

Szabott árak.

Szabott árak.

Alapított 1875-ben.

Stern M. A.

238. sz.

kizárólagos női confection áruháza.

Legnagyobb raktár

Arad és vidékén.

Dús választék

minden e szakmába vágó

cikkekben

lehető jutányos árak mellett.

Alapított 1875-ben.

